

Sygn. akt III U 372/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant st. sekr. sądowy Ewelina Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 23 marca 2015 r., **znak:**(...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. K. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 1 marca 2015 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 372/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 lipca 2015 r.

Decyzją z dnia 23 marca 2015 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.odmówił wnioskodawcy S. K.prawa do emerytury.

W podstawie prawnej powołano art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, ani nie wskazał nowych dowodów w sprawie. Wskazano, że wcześniej w 2012 r. jego wniosek emerytalny został załatwiony odmownie, mimo odwołania do Sądu.

Wnioskodawca S. K. w dniu 22 kwietnia 2015 r. złożył odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę.

Na uzasadnienie swojego stanowiska podał, że przedłożył nowy dokument w postaci legitymacji ubezpieczeniowej oraz świadectwa pracy na potwierdzenie zatrudnienia w Usługowo-Produkcyjnej Spółdzielni Pracy w L.. Dodatkowo odwołał się do zeznań świadków na potwierdzenie charakteru swojego zatrudnienia. Faktycznie w okresie pracy w Spółdzielni pracował na stanowisku ślusarza remontu i legalizacji gaśnic, a nie tak jak wpisano mu w dokumentach na stanowisku konserwatora gaśnic. Z uwagi na likwidację pracodawcy niemożliwe jest sprostowanie powstałej nieścisłości.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy w pierwszej kolejności wniośł o jego odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., ewentualnie o oddalenie.

Wskazano, że kwestia prawa do emerytury wnioskodawcy w obniżonym wieku emerytalnym ze względu na pracę w warunkach szczególnych była już przedmiotem sporu sądowego. Sąd Okręgowy w Przemyślu wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. sygn. akt III U 708/12 oddalił odwołanie wnioskodawcy, a Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił apelację.

Mimo to w dniu 16 marca 2015 r. wnioskodawca złożył kolejny wniosek emerytalny. Zaskarżoną decyzją odmówiono mu jednak ponownego wszczęcia postępowania z braku nowych dowodów w trybie art. 114 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy przyjął, że nie stanowią nowego dowodu w sprawie okoliczności wskazane w odwołaniu, a zwłaszcza zeznania świadków.

Ponadto ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Natomiast na dzień złożenia ostatniego wniosku emerytalnego nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Spornych okresów zatrudnienia w Usługowo-Produkcyjnej Spółdzielni Pracy w L. od 4 kwietnia 1973 r. do 3 lipca 1990 r. nie potwierdził właściwym świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, gdzie zajmował stanowisko konserwatora gaśnic przeciwpożarowych. Dodatkowo wskazano, że stanowisko takie nie jest zgodne z wykazem stanowisk zawartych w przepisach resortowych, gdzie widnieje stanowisko ślusarza remontu i legalizacji butli. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów do prac wykonywanych w warunkach szczególnych zaliczane są prace przy produkcji gazów technicznych i napełnianie butli gazami technicznymi.

Organ rentowy wskazał, że okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Świadectwo pracy wnioskodawcy o zatrudnieniu w warunkach szczególnych jest niedokładne.

Sąd Okręgowy w Przemyślu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. K., urodzony (...) z zawodu konserwator gaśnic przeciwpożarowych po raz pierwszy wniosek o emeryturę w obniżonym wieku złożył w dniu 13 października 2011 r., zaznaczając w nim, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia odwołał się do dokumentacji złożonej do wniosku z dnia 17 lipca 1998 r. o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W rezultacie organ rentowy dysponował dokumentacją potwierdzającą na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy: nieskładkowe w wymiarze 10 miesięcy i 27 dni; składkowe - 25 lat, 9 miesiące i 11 dni; łącznie – 26 lat, 8 miesięcy i 8 dni. W związku z niedokładnym świadectwem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych

na podstawie całości zgromadzonej w aktach rentowych dokumentacji, ZUS wydał odmowną decyzję z dnia 3 lutego 2012 r.

Na skutek odwołania wnioskodawcy sprawa była przedmiotem rozpoznania przez tut. Sąd, który prawomocnym wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. sygn.. akt III U 708/12 oddalił odwołanie wnioskodawcy. W toku tego postępowania Sąd przeprowadził dowody z jego zeznań oraz zeznań świadków R. M. (1) i W. L. (1). Nie udało się natomiast odnaleźć dokumentacji osobowej wnioskodawcy z okresu jego pracy w Spółdzielni.

Na skutek apelacji wnioskodawcy sprawę rozpoznał Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, który wyrokiem z dnia 4 lipca 2012 r., sygn. akt III AUa 549/12 oddalił ją.

Sądy co do zasady przyjęły, że wnioskodawca nie wykazał, aby jego praca w Usługowo-Produkcyjnej Spółdzielni Pracy w L. na stanowisku konserwatora gaśnic przeciwpożarowych stanowiła pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Wbrew jego twierdzeniom nie była to praca wykonywana przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi. Wnioskodawca zajmował się bowiem konserwacją i modernizacją gaśnic: pianowych i proszkowych, a te nie należą do gaśnic napełnianych gazami technicznymi. Prace przy gaśnicach śniegowych, które są napełniane gazami technicznymi ograniczały się do sprawdzenia braku uszkodzeń i oznaczenia kolejnego okresu legalizacyjnego. Prace wnioskodawcy nie polegały na napełnianiu gazami technicznymi. Stąd Sądy przyjęły, że brak podstaw do zakwalifikowania pracy wnioskodawcy jako tej wymienionej w wykazanie A Dział IV poz. 11 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r. czy w wykazie A Dział IV poz. 11 pkt 5 (ślusarz remontu i legalizacji butli) zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy z dn. 17.07.1998 r.
- wniosek o emeryturę z dn. 13.10.2011 r.
- decyzja odmowna z dnia 3.02.2012 r.

2. Akta Sądu Okręgowego w Przemyślu sygn. akt III U 708/12:

- wyrok z dnia 25.04.2012 r.

W dniu 16 marca 2015 r. wnioskodawca S. K. po raz drugi złożył wniosek o emeryturę w obniżonym wieku, ponownie odwołując się do wcześniej złożonej dokumentacji. Zaskarżoną decyzją z dnia 23 marca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił mu prawa do emerytury, wskazując, że nie przedstawił on żadnych nowych dowodów i nadal nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dn. 16.03.2015 r.
- decyzja odmowna z dnia 23.03.2015 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca S. K. w czasie służby wojskowej ukończył kurs konserwatora gaśnic i agregatów pożarnictwa. W dniu 5 lutego 1971 r. uzyskał świadectwo ukończenia tego kursu w Państwowym Wojskowym Ośrodku Szkolenia Specjalistów Pożarnictwa w L..

Pracę zawodową rozpoczął w Przedsiębiorstwie (...)

i (...) Żywnościowej w P., gdzie był zatrudniony od 18 listopada 1972 r. do 30 marca 1973 r. jako ładowacz.

Natomiast od dnia 4 kwietnia 1973 r. został przyjęty do pracy w Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w L. jako pracownik fizyczny - konserwator sprzętu przeciwpożarowego. W zatrudnieniu tym pozostawał do 30 września

1974 r., następnie ponownie został zatrudniony od 1 kwietnia 1975 r. i w zatrudnieniu jako konserwator sprzętu przeciwpożarowego pozostawał nieprzerwanie do 3 lipca 1990 r.

Swoją pracę najpierw wspólnie z W. L. (2), a potem samodzielnie wykonywał w punkcie konserwacji sprzętu przeciwpożarowego, urządzonym w budynku Spółdzielni w L. przy ul. (...).

Do jego obowiązków należała modernizacja i konserwacja gaśnic przede wszystkim pianowych, ale też śniegowych i proszkowych. Gaśnice pianowe i proszkowe nie były napełniane gazami technicznymi.

Główne prace wnioskodawcy sprowadzały się w pierwszej kolejności do oględzin gaśnicy, następnie rozmontowania butli pianowych lub proszkowych - wymagało to wyjęcia wsadu gaśniczego i opróżnienia z zawartości, wewnętrznej konserwacji butli poprzez wypędzowanie jej, malowanie farbami wodnoodpornymi i ponowne napełnienie ich wsadem gaśniczym. Szczególnie niebezpieczny był pył - środek, którym wypełniano wsad gaśniczy. Wnioskodawca musiał przygotować mieszankę tego środka.

Czyszczenie butli polegało na usunięciu farby, rdzy i naklejek. Czyszczenie odbywało się ręcznie przy użyciu szczotek i papieru ściernego. Odrębnym etapem było ługowanie gaśnic oraz ich malowanie farbą podkładową oraz lakierem. Malowanie odbywało się ręcznie pędzlem lub natryskowo pistoletem. Do prac konserwacyjnych konieczne było używanie olejów, nafty, kwasu siarkowego i solnego, farb olejowych. Dodatkowo niezbędne były drobne prace ślusarskie i spawalnicze. Praca odbywała się w stałym zapyleniu od substancji, które służyły do wypełniania wsadów gaśniczych oraz w trujących, żrących oparach olejów i lakierów oraz płynów z opróżnianych butli.

Legalizacja gaśnic śniegowych polegała zaś na sprawdzeniu czy gaśnica jest w stanie nienaruszonym, jej zważeniu i naklejeniu etykiety legalizacyjnej na kolejny okres, ewentualnie pomalowaniu. W punkcie usługowym w L. nie napełniano tych gaśnic gazami technicznymi. Kiedy zaistniała taka potrzeba gaśnice te były przewożone do R. celem napełnienia gazami.

Z kolei konserwacja gaśnic pianowych polegała na ich ewentualnym malowaniu, ale przede wszystkim na napełnianiu środkiem pianotwórczym, który miał właściwości toksyczne. Butle tych gaśnic wypełnione były wodą, środkiem pianotwórczym i kwasem siarkowym. Przy konserwacji tych butli szczególnie niebezpieczny był kwas siarkowy oraz płyny alkaliczne.

Wnioskodawca swoje prace musiał wykonywać w odzieży ochronnej, używał też maski przeciwpyłowej.

Równocześnie Sąd ustalił, że Spółdzielnia była jedynym podmiotem na terenie ówczesnego powiatu (...), który był uprawniony do konserwacji i modernizacji sprzętu przeciwpożarowego. Zarząd Spółdzielni miał podpisane umowy zlecenia z miejscowymi zakładami pracy na wykonywanie przeglądów i konserwacji sprzętu przeciwpożarowego.

W rezultacie w punkcie usługowym Spółdzielni dokonywano przeglądów przede wszystkim różnych gaśnic ze wszystkich zakładów pracy i urzędów z L. oraz okolic. Dodatkowo pracownicy tego punktu jeździli po okolicznych PGR, gdzie również dokonywali, na zlecenie, przeglądów gaśnic i innego sprzętu przeciwpożarowego. Klasyfikowali taki sprzęt do ewentualnej konserwacji czy modernizacji.

Wnioskodawca ze swojej pracy rozliczany był najpierw prowizyjnie tj. miał 35% prowizji od robocizny bez materiału, a od 1975 r. ustalono mu wynagrodzenie zasadnicze według stawki godzinowej 5,80 zł wraz z premią regulaminową. Prace wykonywał codziennie na jednej zmianie, w godzinach od 7 do 15.

Powiatowa Spółdzielnia Pracy Usług (...) w L. zrzeszała zakłady krawieckie, usługowe i instalacyjne w L. i okolicy. Punkt usługowy w zakresie konserwacji gaśnic przeciwpożarowych urządzony był w sąsiedztwie magazynu Spółdzielni oraz warsztatów stolarskiego, ślusarskiego i wulkanizacyjnego. Świadek R. M. (1) w latach 1986 -1996 pełnił funkcje zastępcy prezesa, a następnie prezesa tej Spółdzielni. Natomiast świadek B. M. (1) pełnił od 1959 r. funkcję kierownika zakładu elektrycznego, zaś potem funkcję wiceprezesa dwóch zakładów: produkcji zabawek miękkich w C. i zakładu

krawieckiego, w którym szyto pościel. W ich ocenie praca wnioskodawcy cały czas była wykonywana w trudnych warunkach.

Ponadto Sąd ustalił, że Spółdzielnia przechodziła reorganizacje. Najpierw funkcjonowała jako Powiatowa Spółdzielnia Pracy Usług (...) w L. (1973 r.), następnie jako Wojewódzka Usługowa Spółdzielnia Pracy w P. z siedzibą w J. Oddział w L. (1975 r.) oraz Usługowo-Produkcyjna Spółdzielnia Pracy w L. (1987 r.).

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- świadectwo pracy z dnia 16.11.1990 r.,
- świadectwo pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dnia 5.03.1997 r.
- legitymacja ubezpieczeniowa.

2. Akta osobowe wnioskodawcy:

- odpis świadectwa kwalifikacyjnego z dnia 5.02.1971 r.,
- kwestionariusz osobowy,
- przyjęcie do pracy z dnia 4.04.1973 r.,
- umowa o pracę z dnia 71.04.1975 r.,
- świadectwa pracy z dn. 15.01.2004 r.,

3. zeznania świadków (e-protokół z dnia 6.07.2015 r.):

- R. M. - min. 14,
- B. M. - min. 31

4. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dn. 6.07.2014 r. – min. 48).

Sąd ustalił też, że wnioskodawca od 11 sierpnia 1998 r. uzyskał prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i świadczenie to miał wypłacane do 31 grudnia 2011 r. Obecnie pobiera świadczenie przedemerytalne.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- decyzja rentowa z dnia 118.08.1998 r.
- Zaświadczenie z dnia 2. (...).

2. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dn. 6.07.2014 r. – min. 48).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, aktach osobowych wnioskodawcy, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków - pracowników i byłych prezesów Spółdzielni Pracy, oraz zeznań wnioskodawcy. Zeznania te są logiczne, spójne, wzajemnie się uzupełniają. Wynika z nich w szczególności, w jakim charakterze i przy jakich pracach był zatrudniony wnioskodawca w czasie zatrudnienia na stanowisku konserwatora gaśnic.

Sąd Okręgowy w Przemyślu zważył, co następuje:

Na wstępie Sąd wyjaśnia, że przedmiotem niniejszego postępowania jest odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 23 marca 2015 r., którą po raz kolejny odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury. Przy czym decyzję tę wydano w związku z przepisem art. 184 oraz art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.).

W przepisie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS postanowiono, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Równocześnie w postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego każda decyzja „rodzi” nową sprawę i strona ma prawo do odwołania się od każdej decyzji organu, które to odwołanie oznacza wszczęcie „nowej sprawy” i nowego postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r. I UK 121/09). To z kolei oznacza, że nietrafny jest zarzut organu rentowego co do stanu rzeczy osądzonej w poprzednim postępowaniu tut. Sądu sygn. akt III 708/12, skoro obecnie ujawniono nowe okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji tj. dołączono akta osobowe z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie zatrudnienia.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy S. K. jest zasadne, gdyż decyzja organu rentowego wydana została w oparciu o niedostateczne ustalenia faktyczne a w konsekwencji z naruszeniem przepisów prawa.

Uwzględniając prawomocne rozstrzygnięcie w sprawie sygn.. akt III U 708/12 Sąd przyjął, że nowymi dowodami istniejącymi przed wydaniem pierwszej odmownej decyzji, które mają wpływ na prawo wnioskodawcy do emerytury są w części dokumenty zawarte w jego aktach osobowych, a w części zeznania świadka B. M. (1).

Odnosząc się do meritum zagadnienia Sąd przyjął, że zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiety i 60 lat dla mężczyzny oraz,
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub

wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy). Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca ukończył 60 lat, nie jest członkiem OFE, nadto na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się ponad 25-letnim stażem pracy.

W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w latach:

- od 4 kwietnia 1973 r. do 30 września 1974 r. (1 rok, 5 miesięcy i 27 dni) oraz

- od 1 kwietnia 1975 r. do 3 lipca 1990 r. (15 lat, 3 miesiące i 3 dni)

w Usługowo-Produkcyjnej Spółdzielni Pracy w L., kiedy pracował jako konserwator sprzętu przeciwpożarowego, zajmując się remontem i legalizacją butli gaśniczych.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Zgodnie z treścią powołanych przepisów wiek emerytalny oraz rodzaje prac lub stanowisk i warunki uprawniające do świadczenia emerytalnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, a zatem na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przy uwzględnieniu (posiłkowym) wydanych na jego podstawie przepisów resortowych. Zasadnicze znaczenie z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury w obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego wieku emerytalnym mają wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zamieszczone w załącznikach do ww. rozporządzenia, natomiast wykazy zawarte w zarządzeniach resortowych, czy zakładowych jak w nin. sprawie, które nie są źródłem powszechnie obowiązującego prawa, mają jedynie znaczenie pomocnicze, gdyż precyzują rodzaje stanowisk, na których świadczona jest praca w szczególnych warunkach, określona w przepisach cyt. rozporządzenia Rady Ministrów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18.09.2012 r. III AUa 144/12).

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca podczas zatrudnienia w Usługowo-Produkcyjnej Spółdzielni Pracy w L. jako konserwator sprzętu przeciwpożarowego pracował w warunkach szczególnych.

Przy rozpoznawaniu wniosku emerytalnego wnioskodawcy organ rentowy dysponował świadectwem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dnia 5 marca 1997 r., wystawionym przez pracodawcę. W dokumencie tym wskazano, że zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko konserwatora gaśnic przeciwpożarowych należy zakwalifikować jako – prace wymienione w Wykazie A, Dział IV, poz. 11, pkt 5 Załącznika nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego.

W toku poprzednich postępowań sądy obu instancji podkreśliły, że świadectwo to jest wadliwe, gdyż brak podstaw do stwierdzenia, że wnioskodawca pracował na stanowisku ślusarza remontu i legalizacji gaśnic przy produkcji gazów technicznych lub przy napełnianiu butli gazami technicznymi.

Oczywiście świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie sygn. akt III UK 31/04. Niemniej w innym orzeczeniu z dnia 25 lutego 2009 r. II UK 227/08 (LEX nr 736740), Sąd Najwyższy stwierdził, że ocena charakteru i kwalifikacja prawna pracy wykonywanej na stanowisku określonym w wystawionym przez pracodawcę świadectwie jako pracy wymienionej w stanowiących załącznik do rozporządzenia wykazach A lub B nie może być podważona bez ujawnienia okoliczności faktycznych wskazujących na inny rodzaj lub zakres faktycznie świadczonej pracy.

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron.

Takie postępowanie dowodowe – uzupełniające i weryfikujące kolejny raz dokumentację sporządzoną przez pracodawcę wnioskodawcy – Sąd obecnie przeprowadził. Dokonując tej oceny tutaj Sąd oparł się na poglądzie Sądu Najwyższego, zawartym w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10 (LEX nr 619638)), zgodnie z którym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

W rezultacie Sąd ustalił na podstawie zachowanej dokumentacji, zeznań świadków oraz wnioskodawcy, że we wskazanych okresach wykonując prace przy konserwacji sprzętu przeciwpożarowego, a w szczególności gaśnic przeciwpożarowych wnioskodawca, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował m.in. przy konfekcjonowaniu surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących oraz wybuchowych, jak też wykonywał prace związane z lakierowaniem ręcznym lub natryskowym.

Ogólne świadectwa pracy, spójne i konsekwentne zeznaniach świadków – odpowiedzialnych za funkcjonowanie spółdzielni, jak też szczegółowe zeznania samego wnioskodawcy pozwoliły w pełni na określenie, a następnie przyjęcie, że praca wnioskodawcy przy konserwacji gaśnic przeciwpożarowych, mimo że nie wymagała od niego napełniania gazami technicznymi, z innych powodów była wykonywana w warunkach szczególnych.

Stanowisko pracy, na którym wnioskodawca wykonywał swoje obowiązki w ww. okresie należy przypisać do prac wymienionych w wykazie A:

- Dział IV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) poz. 40 – prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych;
- Dziale XIV, poz. 17 - lakierowanie ręczne lub natryskowe – nie zhermetyzowane.

Ponadto Sąd przyjął, że rodzaj stanowiska pracy zajmowanego przez wnioskodawcę odpowiada też stanowiskom wymienionym w zarządzeniach resortowych. W załączniku nr 2 do Uchwały Nr 80/83 Zarządu Centralnego Związku (...) z dnia 30 czerwca

1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy w Wykazie A Dział IV wymieniono:

- poz. 40 - stanowisko konfektora surowców, półproduktów i wyrobów gotowych.

Takie prace wymieniono też w Wykazie A Dział IV zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego - poz. 40 pkt 14 - stanowisko konfektora, a w Dziale XIV poz. 17 poz. 2 i 3 lakiernika natryskowego i malarza farbami zawierającymi substancje toksyczne.

Tak jak już wcześniej wskazano dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie jest kluczowa nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów, nie zaś ustalenie rodzaju zakładu pracy i jego podległości resortowej. Przepisy te każdorazowo powinny być stosowane z poszanowaniem całokształtu okoliczności faktycznych konkretnej sprawy oraz ratio legis przesłanek warunkujących prawo do wcześniejszej emerytury. Mimo że prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach jest przywilejem i spełnienie warunków jego przyznania nie może budzić żadnych wątpliwości, to ocena przesłanek je warunkujących nie może być dokonana w oderwaniu od intencji ustawodawcy co do rodzajów prac, które z założenia będąc wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy są uciążliwe na tyle, że przyczyniają się do szybszego osłabienia organizmu pracownika.

Sąd przyjął więc, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie 16 lat i 9 miesiące pracy w warunkach szczególnych. Tym samym spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury w świetle wyżej powołanych przepisów.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca wszystkie przesłanki do nabycia świadczenia spełnił w dniu 16 marca 2015 r., tj. w dacie złożenia drugiego wniosku emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków oraz dokumentów nieznanych wcześniej organowi rentowemu i ich ocena) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.